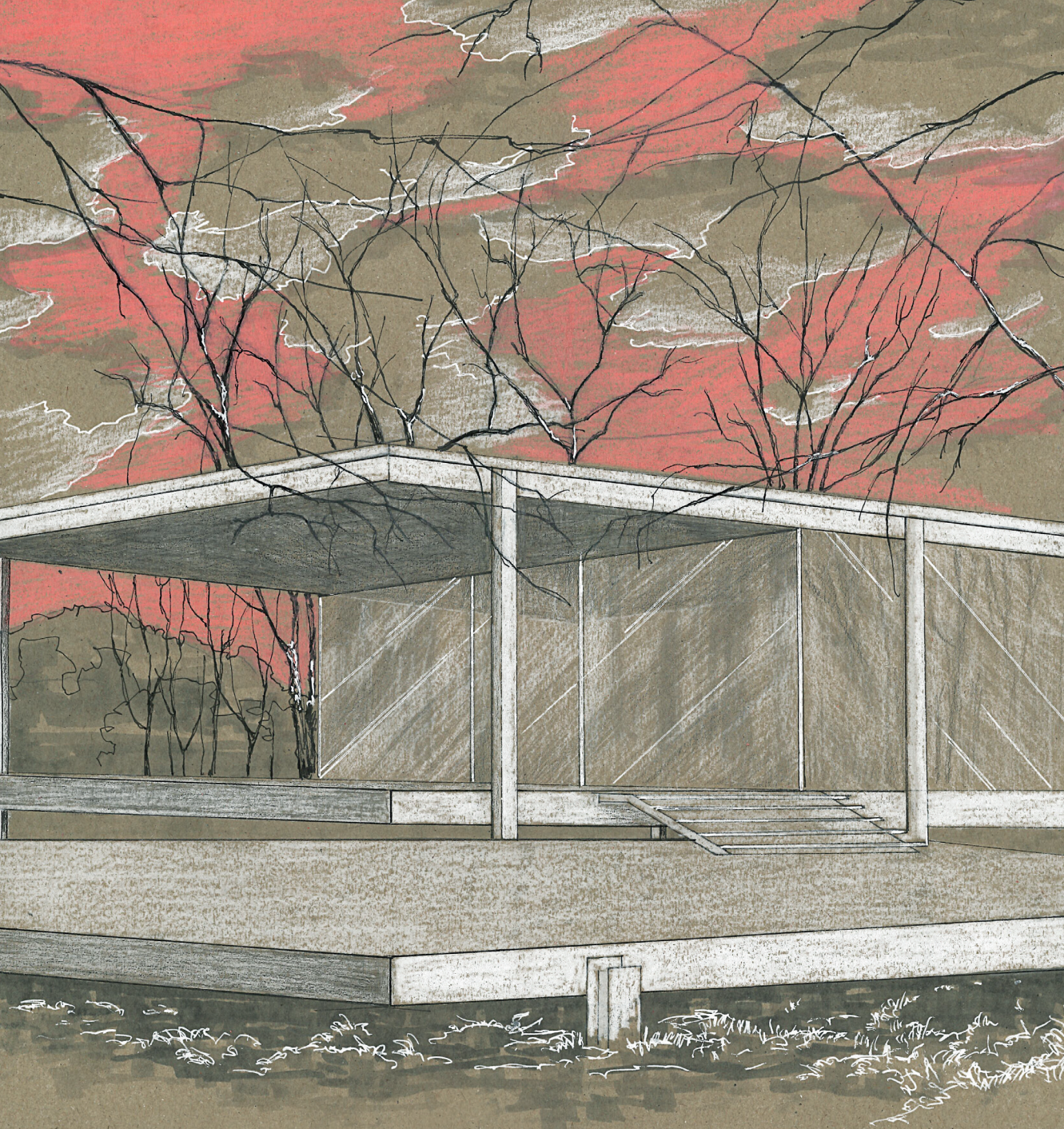

Lagerstammsbladet

Sisällys

s. 2	? -pääkirjoitus
s. 3	Hyvää ja kaunista
s. 5	Tyyli, tarkoitus ja sammakkoeläin
s. 9	Tiili: majoja ja apurahoja
s. 11	Maailman vanhin ammatti
s. 13	Paikkakokemus Sammonkadulla -kuvanovelli

Tekijät

Mari-Sohvi Miettinen // Else Luotinen //
Eero Okkonen // Jaakko Muikku //
Heini Kiviniemi // Jesse Kitinoja //
Lotta Wilén // Beate Pekkarinen //

PÄÄTOIMITTAJALTA

Käsessäsi on Tampereen arkkitehtikillan Lagerstammsbladet, tosin sen varmaan jo tiesitkin, Lehdessä pureskellaan kriittisin näkökulmin alaan liittyviä kysymyksiä nuorien vaikuttajien äänillä.

Tässä ajassa on ehdottoman toivottavaa jäädä kuuntelemaan lukemaansa ja pysähtyä tutkimaan näkemäänsä. Tässä lehdessä löydät pohdintaa nykyhetken mainonnan ja esittämisen eettisistä kysymyksistä.

Hiukan pidemmälle luettuasi löydät myös hyvää pureskelua esteettisestä kehityksestä ja alamme historian kulusta toisessa näkökulmassa.

Tämä on meidän lehtemme ja äänitorvemme. Se antaa tilan ja kaiun aiheille jotka puhuttavat isompaa ja pienempää osaa meistä.

Tulevan 50-vuotis juhluvuoden kunniaksi toivotan antoisia lukukokemuksia ja ajatuksia herättäviä hetkiä lehden parissa.

Teksti Lotta Wilén

Tampereen Arkkitehtikillan päätoimittaja 2018

Hyvää & kaunista

ARKKITEHTIEN UTOPISTISET VISIOT OVAT JOUTUNEET MEDIAN TARKKAAN SYNYNIIN.

Tietokoneavusteiset kuvan tuottamisen tekniikat ovat kehittyneet huimin harppauksin 2000-luvulla. Silmää hivelevät visut ovat nopeasti nousseet normiksi myös arkkitehtisuunnitelmien esittelyssä. Dedisten alla koulussakin kerskaillaan, miten kaveri rendasi 15 tuntia kolmella koneella yhtä aikaa.

Tietokoneella tuotetuissa havainnekuissa on paljon etuja: ne kuvaavat suunnitelmaa tarkasti ja tarjoavat todentuntuisen vision siitä, millä tulevaisuuden rakennettu ympäristö voisi näyttää. Havainnekuvat ovat myös helposti lähestyttäviä, jos niitä vertaa muihin arkkitehtien tuottamiin piirustuksiin, joiden lukeminen vaatii perehtyneisyyttä, graafisten symbolien tulkintaa ja kolmiulotteista hahmotuskykyä.

Nopea vilkaisu havainnekuva-aiheiseen keskusteluun suomalaisessa mediassa antaa kuitenkin sellaisen kuvan, että kaikki eivät ole visukuvista aivan yhtä innoissaan. ”Miksi Helsingin upeiksi luvatuista tornitaloista tulee mitä sattuu?” kyselee Helsingin sanomat tämän vuoden toukokuussa ilmestyneessä jutussa. ”Arkkitehtien havainnekuvat myyvät karamellisia utopioita”, toteaa puolestaan Yle jo vuonna 2013 ilmestyneessä artikkelissa. ”Havainnekuvilla ei ole tarkoitus harhauttaa tai pettää”, rauhoittelee tamperelainen kaupunkilehti Moro tämän vuoden lokakuulta olevassa jutussaan.

Kevyellä googlauksella löytyy nopeasti kymmenkunta isojen mediatahojen tuottamaa juttua, joissa tartutaan ärhävästi arkkitehtien havainnekuviin. Juttujen otsikot ja ingressit antavat ymmärtää, että kyseessä on vuosisadan huijaus, tai vähintäänkin kasa petettyjä lupauksia. Moni jutuista herkuttelee kuvapareilla, joissa eteerisessä usvassa hehkuu, rendattua rakennuskompleksia verrataan marraskuisessa harmaudessa huokailevaan todellisuuteen. Havainnekuvien aurinkoisuus ja iloiset ihmiset tuntuvat pännivän erityisen montaa median edustajaa – ikike-sän tilalle vaaditaan räntää ja yrmeitä naamoja.

Media toimii perinteisesti vallan vahtikoirana. Myös havainnekuvat voi nähdä vallankäyttönä, sillä rakennusprojekteissa liikkuvat isot rahat ja niillä on kauaskantoisia vaikutuksia kaupunkikuvaan. Päätöksiä tehdään havainnekuvien perusteella, sillä päättäjien aika ja perehtyneisyys ei välttämättä riitä muun materiaalin tulkintaan. Siksi on ongelmallista, jos kansalaiset kokevat, että heille on kaupattu sekundaaria kauniilla kiiltokuvilla. Suurin ongelma lienee kuitenkin, että maallikon on vaikea erottaa valokuvamaisen tarkasta havainnekuvasta, mikä on arkkitehdin taiteellista ilmaisuja tai visiota, ja mikä eksaktia informaatiota tulevasta suunnitelmasta. Alkuvaiheen visiokuvia ei ole tarkoitettukaan tulkittavaksi kirjaimellisesti.

Arkkitehdin kannalta on hyvä, että rakentaminen kiinnostaa ja nousee puheenaiheeksi. Keskustelu rakentamisen laadusta ja sen tärkeydestä voi sitouttaa laadullisiin tavoitteisiin myös niitä rakennusprojektin osapuolia, jotka ehkä muuten olisivat siitä kustannusten nimissä valmiita tinkimään.

Keskustelu arkkitehtuurin laadusta ei kuitenkaan saatiypisty kahden kuvaparin vertailuksi. Se, kuinka paljon valokuva toteutuneesta projektista muistuttaa alkuvaiheen visiokuvaa, ei kerro paljoakaan arkkitehtonisesta laadusta. Tällöin ohitetaan pitkä liuta asioita, joista onnistunut arkkitehtuuri koostuu: tilallisuus, valaistus, mitoitus, käytöturvallisuus...

Fotorealistinen esitystapa on pinnalla juuri nyt. Tulevaisuus näyttää, siirrymmekö ihailemaan hehkuvia pilvenpiirtäjiä entistä tarkempaan virtuaalitodellisuuteen VR-lasit päässä, vai kaive taanko akvarellit ja naruviivaimet uudestaan esiin. Mutta oli tekniikka mikä tahansa, tarvitsemme visioita. Aktiivista, viihtyisää kaupunkitilaa ja viimeisteltyjä rakennuksia. Ehkä myös vähän auringonpaistetta harmauden keskelle.

Mari-Sohvi Miettinen

Tyyli, tarkoitus ja sammakkoeläin

On arkkitehtuuria ja arkkitehtuuria. Modernia arkkitehtuuria ja historiallista arkkitehtuuria. Stereotyyppinen mutta vahva, jossain määrin perusteltukin mielikuva modernista arkkitehtuurista on laatikoita (tai kenties vapaita muotoja, jos pysytään kiinni 2010-luvusta), jotka muodostavat massoja, joissa on ikkunoita (tai muita lähiympäristön visuaalisen havainnoinnin mahdollistavia valoa läpäiseviä pintoja) ja todennäköisesti ovi tai useampia, ja, jos kyseessä on asuinrakennus, parvekkeita. Historiallisessa arkkitehtuurissa on edellä mainitut asiat, ja niiden lisäksi koristeellisia pylväitä, kipsistä valettuja ruukkuja tai uurnia, akaasianlehtiä, oinaan sarvien muotoisia kapiteeleja, kaaria ikkunoiden yläpuolella tai muuten vaan, pintaan valettuja rustikoituja ”rakennuskiviä” ja, jos olemme onnekkaita, kulmatorni tai useampia.

Julkisivuornamentiikan väheneminen ja jopa katoaminen kansainvälisen tyylin ja funktionalismin mukana liittyy yleiseen elintason nousuun 1900-luvun ensimmäisillä vuosikymmenillä. Aikaisemmin materiaalien hinta oli ollut pitkälti rakentamisen hinnan määrittävä tekijä, ei työvoima; muurareille, kuvanveistäjille ja kirvesmiehille maksettavat summat eivät olleet merkittäviä. Krumeluurien piirtäminen julkisivuihin ei räjäyttänyt rakennuttajan budjettia läpi koristellusta kasettikatoista. Työväen järjestäytyminen ja oikeuksien vaatiminen nosti palkkoja ja lyhensi työviikkoa; siirryttiin rakentamiseen, joka

vaati vähemmän käsityötä saman neliömäärän tuottamiseen. Samoihin aikoihin jotkut arkkitehdit vaativat rakennuksia, jotka olivat puhtaita ornamenteista ja historiallisista viitteitä. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen asuntopula vaati nopeaa ja tehokasta rakentamista.

Modernin arkkitehtuurin tyylipiirteiden muodostuminen sopi kuin nakutettu liikkeellä olleeseen yhdyskunnalliseen muutokseen. Arkkitehdit eivät halunneet piirtää kerubeja ja rakennuttajat eivät halunneet maksaa niiden veistämisestä kovempaa maksua. Olisi hölmöä väittää, että Louis Sullivanin ja Le Corbusierin manifestien takana olisi ollut rakennuttajien kavala salaliitto kovemmista voitoista; tyylien kehittyminen oli osa laajempaa

***”Selkeä ja puhdas estetiikka näkyy
uusimmissakin visualisointikuvis-
sa, vaikka paljon on muuttunut.”***

muutosta niin elinkeinoelämässä kuin kulttuurissakin, ja kansainvälisellä tyyllillä ja funktionalismilla oli jossain määrin pohjaa 20-luvun pelkistetyssä, mutta kuitenkin elementtejä antiikista lainailleessa uusklassismissa sekä Otto Wagnerin rationalistisessa wieniläisjugendissa.

Moderni arkkitehtuuri tuntuu kuitenkin jääneen pysyäkseen. Sullivan julisti muodon seuraavan tarkoitusta jo 1896 - 122 vuotta sitten! Modernistisen arkkitehtuurin tyylipiirteiden tunnistaminen ei ole erikoisalaani, mutta päällisin puolin Le Corbusierin Villa Savoye näyttää siltä, että se oltaisiin voitu piirtää tällä vuosikymmenellä Espoon paremman elintason puutarhakaupunkiin, jossa se ei olisi herättänyt lähimaillakaan niin paljon huomiota kuin 30-luvun taitteessa. Selkeä ja puhdas estetiikka näkyy uusimmissakin visualisointikuvissa, vaikka paljon on muuttunut.

Arkkitehti luo elinympäristöä. Asuntojen, pihojen ja julkisten tilojen on mahdollisimman hyvin ja tarkoituksenmukaisesti palveltava käyttäjiään ja tehtävä niissä toimisesta helpoa ja miellyttävää. Toisin kuin monien taidemuotojen, arkkitehtuurin tarkoituksen ei tulisi ainakaan suurissa määrin olla ajatustotumuksiamme muuttavaa, mieltä myllertävää tai jopa järkyttävää, jotka kaikki voivat olla vahvoja ja onnistuneita ansioita taideteoksissa (toki taideteokset voivat olla loistavia ja itsensä perustelevia olemalla vain kauniita). Tässä mielessä arkkitehtuuri on hyvä renki mutta huono isäntä; liikuntahallin keskelle ei kannata piirtää kierreportaita, vaikka se olisikin tuore ja poikkeava arkkitehtuurilinen elementti, tai sanokaamme jopa Aihe.

Tässä mielessä tarkoituksen tulee sanella muodon. Uusrenessanssijulkisivussa roikkuvat pilasterit, ruukut, kapiteelit ja akaasianlehdet eivät tee asuntojen pohjaratkaisusta yhtään sujuvampia. 70-luvun lähiöitä ei tee kodikkaaksi se, ettei kattolistoissa ole geometristä ornamenttia tai porraskäytävissä köynnöskasvimaisia valu- tai takorautakaiteita (halvemmiksi kyllä tekee).

Ja kun asiaa miettii, niin ajatus siitä, että tarkoituksettomat visuaaliset yksityiskohdat pitäisi tyystin jättää pois, tuntuu unohdetun jo alkumetreillä. Räystäiden ja ikkunapeltien piilottaminen rakennusmääräysten hyväksymillä

tavoilla on tuonut päänvaivaa puhtaaseen ulkojäsentelyyn pyrkivälle arkkitehdille jo ties kuinka monen vuosikymmenen ajan, tasakatto ei seuraa tarkoitusta lumenpoiston näkökulmasta ja sandwich- elementtisaumojen piilottamiseen löytyy monenlaista kikkaa ja keinoa. Mikään näistä ei suoranaisesti paranna talon käyttömukavuutta. Kyse on Tyylistä. Rakennusten on oltava Tyylikkäitä, arkkitehdin on osattava asiansa, jotta arkkitehtuuri on Arkkitehtuuria.

Edellä mainituissa esimerkeissä on lopulta yhtä paljon järkeä kuin 1890-luvun helsinkiläisen arkkitehdin aatoksissa siitä, miten Esplanadin varteen rakennettavaan uuteen uljaaseen kivitallon saa sisällytettyä kaikki Tyyliin kuuluvat kapiteelit, päätykolmiot ja näkinkengät.

”Asuntojen, pihojen ja julkisten tilojen on mahdollisimman hyvin ja tarkoituksenmukaisesti palveltava käyttäjiään”

Yleistäen sanoen modernin arkkitehtuurin Tyyli on selkeä, minimalistinen, suuriin muotoihin ja linjoihin keskittyvä. Valkoinen hallitsee visualisointeja, jossain määrin näemme mustaa, kylmänsävyisiä harmaita ja tehostevärejä, toisinaan muodikasta paljasta massiivipuuta, joka onkin ensiluokkainen suuriin muotoihin ja linjoihin keskittymisessä. Tämä ei ole arvottava kuvaus; tulokset vaihtelevat arkkitehdin ja kohteen mukaan hengästyttävän upeasta kammottavan tökeröön. Joka tapauksessa nykyarkkitehtuuri ainakin Suomessa on kummallisen yhtenevää, vaikka vastakkainasettelu näyttää tulevan yhä enemmän esille kaikilla elämänalueilla. Yhtenevyys pistää miettimään, mitä arkkitehtuuri 2010-lvulla ei ole. Poikkeuksia onneksi aina löytyy, mutta uutta rakentamista tarkkaillaessa tämän hetken rakennustaide ei ole humoristista, sadunomaista, nokkelaa, huikentelevaista, mojovaa, veikeää, kunnianarvoisaa, pirskahtelevaa, sympaattista eikä hilpeää. Voisiko se olla?

Mieleen tulee esimerkkirakennus 117 vuoden takaa. Maineikkaan arkkitehtitoimisto Gesellius-Lindgren- Saarisen Fabianinkatu 17:n niin sanottua Lääkäreiden taloa voidaan tavallaan pitää kuoliniskuna uusrenessanssin kolmijakoisille ja tiuhaan koristelluille julkisivuille. Kansallisromanttisen jugendtalon julkisivut olivat laajapintaisia, tasaiseksi rapattuja ja vaila rustikointia tai vaakalistoja; ornamentiikka rajoittuu pariin lähes huomaamattomaan erkereitä kannattelevaan pirulaiseen ja yhteen pienen ihmisen kokoiseen sammakkoon, joka kannattelee nurkkaerkkerin torniaiheita.

Kuulostaako höpsöltä? Toimisto oli saanut maailmanlaajuista mainetta Pariisin maailmannäyttelypaviljongilla, ja alle 30-vuotiaiden arkkitehtien sammakolla varustetusta talosta tuli lehdistön ylistämä esikuva Helsingin kantakaupungin kivitaloille. Vaikutuksen voi huomata myös vaikka Tampereen Hämeenkadulla Keskustorin ja Hämeenpuiston välillä. Sammakko oli Tyylin kovinta kärkeä. Se ei kuitenkaan tarkoittanut, että sammakko olisi vuosisadan vaihteen suomalaisen kerrostaloarkkitehtuurin toistuva ornamentiikka-aihe. Mutta talo oli onnistunut, muodikas esikuva muille. Sammakko kököttää Kasar-

mintorin laidalla neljännen ja viidennen kerroksen välillä vielä tänäkin päivänä, torniaan uutterasti kannatellen kuin Kreikan taruston Atlas maapalloa. Sillä on viisi räpylävarvasta jaloissaan, voimakkaat tanakat käsivarret ja napa, vaikka käsittääkseni sammakot kuorittuvat kudusta eikä niillä ole napanuoraa (niitä tarvittaisiin jopa 2000 kappaletta per Rana.)

Olenko sitä mieltä, että nykyarkkitehtuuria parantaisi enempi sammakoiden käyttö koristeaiheena? En – tai no, hitto, eipä siitä nyt suoraa sanottuna haittaakaan olisi! En kannata nostalgiaan perustuvaa paluuta vanhaan, tai menneen kertautamista, mutta sammakot ovat sammakkoja, oli vuosi 2018 tai 1901. Kuka tietää, onko Fabianinkadun sammakossa ollut tärkeää ajatusta tai ideologiaa taustalla; jos on, minä en tiedä siitä, eikä varmaan tiedä useimmat nykyään sitä ihmetteleväkään. Se kuitenkin tekee rakennuksen kokonaisu mielikuvasta sympaattisen, hilpeän, mojovan ja humoristisen, ja vaikka hilpeyttä nyt elämässä saattaakin olla juuri ja juuri tarpeeksi, niin liikaa ei koskaan.

Post Scriptum: Mielipiteiden muuttaminen uuden tiedon valossa on yksi ihmisen parhaita taitoja. Jos mieleesi tulee humoristisia, sadunomaisia, nokkelia, huikentelevaisia, mojovia, veikeitä, kunnianarvoisia, pirskahtelevia, sympaattisia tai hilpeitä suomalaisia nykyarkkitehtuurikohteita, niitä tai muuta palautetta voi lähettää osoitteeseen eero.okkonen.student.tut.fi.

Tai mikä lie Tampere3-osoite siitä nyt tuleekaan.

Eero Okkonen,
Arkkitehtiopiskelija

Tiili, majoja ja apurahoja

ARKKITEHTUURIKOULU TIILI ALOITTI TOIMINTANSA TAMPEREELLA JA TARJOAA NYT ALUSTAN KOKEA JA TUTKIA ARKKITEHTUURIA JO ALALLE ASTUNEIDEN KANSSA.

Olitko sinä yksi niistä lapsista, joka rakasti leikkiä Legoilla, rakentaa majoja tai pelasi Simssiä kaiket illat? Oliko sinulla selkeä käsitys minkälainen kotisi tulisi olla tai minkälaisen huoneen olisit halunnut itsellesi? Monella meistä arkkitehtiopiskelijoista on ollut lapsena havaittavissa piirteitä, jotka ovat viitanneet arkkitehtuuriin, rakentamiseen tai taiteeseen kohdistuneeseen kiinnostukseen. Voisiko varhain aiheesta kiinnostuneille lapsille ja nuorille tarjota alustan kanavoidsa kiinnostustaan yhdessä muiden kanssa jo arkkitehtuurin polulle astuneen avustuksella? Kukapa meistä ei olisi halunnut ottaa varaslähtöä arkkitehtuurin maailmaan jo ennen opintojen tai valmennuskurssien alkua? Miksipä ei tarjota tämä mahdollisuus muillekin kuin arkkitehtiperheissä varttuville lapsille? Halu mahdollistaa tämä oli yksi syistä, joka ajoi minut mukaan Tampereen Arkkitehtuurikasvatus ry:n toimintaan.

Minulle yksi parhaista asioista lapsena oli piirtämisen ja muovailuvaha leikkien ohella majojen rakentaminen. Pienellä paikkakunnalla, jossa harrastusmahdollisuuksia oli hyvin vähän, tekemistä ajautui keksimään paljon itse. Olin lapsena todella innokas rakentamaan kaikenlaista. Seurasin 5-vuotiaana, kun perheeni alkoi rakentaa omakotitaloa. Alle kouluikäisenä olin ulkona vasaroimassa puunoksia yhteen isän

nauloilla ja vasaralla. Halusin saada rakentaa niin kuin isäni, joka oli ammatiltaan timpuri. Lopulta sain oman vasaran, sahan ja kasan nauvoja sekä betonivalumuoteissa käytettyjä lautoja ja rukinaluslavoja. Niiden avulla rakensin majoja pihamme reunamille metsän laidalle. Paljon toisenlaisiakin majaprojekteja mahtui lapsuuteni. Ei niiden rakentaminen rajoittunut lautoihin ja nauloihin. Materiaalina toimivat muun muassa suuret siirtolohkareet ja puiden oksat, mitä nyt metsästä löytyi. En kuitenkaan majojen sisällä juurikaan leikkinyt. Eniten tykkäsin kiivetä niiden katolle katselemaan autoja, jotka ajoivat ohi metsään näkyvällä tiellä. Joskus lueskelin myös sarjakuvia majan katolla.

Pääasia oli kuitenkin saada rakentaa, luoda jostain uutta ja aikaansaada tilaa, joka olisi oma. Onnistumisen elämyksiä tarjosivat mm. se, kun keksi keinon rakentaa majan rungon ja pulpettikaton käyttäen rukinaluslavoja elementteinä. Muistan myös elävästi ilon, joka syntyi saadesani ensimmäistä kertaa laudoista kasaamani oven asennettua saranoilla paikoilleen. Eräs kesä vanhempani ilmoittivat minut ja pikkuveljeni majanrakennus kurssille, joka järjestettiin kotikunnassamme vain kerran lapsuuteni aikana. Siitä olin tosi innoissani. Kaksi päivää sain rakentaa majoja yhdessä muiden ikätoveriensä kanssa aikuisten ohjauksen kera. Lau-

datkin olivat puhtaita eikä niistä tarvinnut rap-
sotella vasaralla sementin jämiä pois. Päivien
aikana nousi pientä kilpailuhenkeä sen suhteen
kenen ryhmä rakentaisi hienoimman majan.

Viime keväänä Tampereelle perustettiin ark-
kitehtuurikasvatukseen erikoistunut yhdis-
tys, Tampereen arkkitehtuurikasvatus ry, joka
järjestää myös opetusta alatoiminimellä Ark-
kitehtuurikoulu Tiili. Sain kuulla Tiilin toi-
minnasta sattumalta lounaspöydässä kesällä
töissä ollessani. Keskustelin TTY:lläkin useana
vuonna opettaneen Anna Hakulan kanssa ark-
kitehtuurin opetuksesta. Keskustelun lomassa
hän kysyi, olisnko minäkin kiinnostunut opet-
tamaan arkkitehtuuria. Hän kertoi vastikään
aloittaneen Arkkitehtuurikasvatusyhdistyksen
ja Tiilin toiminnassa ja kysyi minua mukaan
kerho-ohjaajaksi. Syksyn mittaan tein ohjaus-
ta kerholla, jossa käy 2-4 luokkalaisia lapsia.
Elokuussa olin myös mukana järjestämässä
lukiolaisille suunnattua arkkitehtuurin pääsy-
koesimulaatiota, jossa tapahtumaan osallis-
tut pääsivät kokeilemaan millaista on tehdä
arkkitehtuurin pääsykoetehtäviä rajallisen ajan
kanssa. Päivän aikana esiteltiin mm. arkkiteh-
tuurin opintoja ja arkkitehdin urapolkua. Ko-
kelaat saivat myös kommentteja päivän aikana
tekemiin teoksiinsa ja vinkkejä koetilanteeseen.
Tiilin toiminta ei kuitenkaan rajoitu pelkästään
lasten arkkitehtuurikasvatukseen vaan myös
aikuisille suunnattu toiminta on agendalla.
Esimerkiksi arkkitehtuuriaiheisia kävelykier-
roksia kaupungilla on järjestetty aikuisillekin.

Tällä hetkellä olen yksi Tiilin hallituksen jäse-
nistä. Mukaan on ollut tosi helppo ja mukava
lähteä. Vastuuta on tarjolla juuri sen verran,
kuin sitä haluaa, ja tekemistä on saanut muoka-
ta paljon omien kiinnostusten suuntaan. Apu-
rahoja voidaan hakea sen mukaan, minkälaista
toimintaan halutaan järjestää. Tähän mennes-
sä yhdistykselle on myönnetty mukavasti apu-
rahoja, vaikkei kaikkia haettuja olekaan saatu.
Apurahojenkin hakemiseen olen päässyt pe-
rehtymään hallituksessa mukanaolon myötä.

Jos sinua kiinnostaa tulla mukaan toimintaan
ideoimaan ja/tai toteuttamaan minkälaista
arkkitehtuurikasvatusta Tampereen ja Pirkan-
maan alueella voitaisiin järjestää, niin hyppää
ihmeessä mukaan. Keväällä on mahdollisuus
mm. osallistua valmennuskurssin järjestämi-
seen ja suunnitteluun, josta maksetaan palk-
kio. Jos sinua kiinnostaa työskennellä arkki-
tehtuurikerhojen tai -kurssien ohjaajana, on
Tiili oivallinen reitti siihenkin. Otamme uusia
jäseniä mukaan toimintaan erittäin mielel-
lämme. Kokouksia saa tulla kuuntelemaan ja
tarkempaa tietoa osallistumis- ja työskentely-
mahdollisuuksista saa laittamalla sähköpostia
arkkitehtuurikoulu.tiili@gmail.com -osoit-
teeseen. Saa myös tulla kyselemään kas-
votustenkin, jos bongaat Lotta Wilénin
tai minut jossain päin kampusta.

Else Luotinen

Maailman vanhin ammatti

Kuten jokainen muistaa, oli muinaisen Egyptin Imhotep ensimmäinen arkkitehti, jonka historia tuntee nimeltä. Ensimmäisen merkittävän porrasympyrin suunnittelun lisäksi hänen kerrotaan toimineen ylipappina, lääkärinä, astronomina, runoilijana ja ylipäätään lähes kaikkien alojen asiantuntijana. Vielä kaksituhatta vuotta kuolemansa jälkeenkään Immua ei ollut unohdettu, vaan häntä alettiin palvoa erityisesti lääketieteen jumalana.

Roomalainen Vitruvius oli puolestaan ehkä historian ensimmäinen arkkitehtuurikriitikko. Hänen omia suunnittelureferenssejään ei nyky maailma juurikaan muista, mutta hän katsoi silti asiakseen määritellä kirjassaan *De Architectura* hyvän arkkitehdin ominaisuudet: tämän tulee olla taitava piirtämään, osata geometriaa, tuntea historiaa ja seurata filosofiä, ymmärtää musiikkia, tuntea lääketiedettä ja lakeja sekä hallita astronomiaa ja maailmankaikkeustieteitä. Vaikka tämä

melko teoreettinen kirja olikin jonkinlainen keisari Augustukselle laadittu portfolio, ei Vitruvius vaatimattomana miehenä kuitenkaan suoraan sanonut täyttävänsä itse kaikkia näitä vaatimuksia, vaan luotti keisarin kykyyn lukea rivien välistä.

Kaikki tämä häikäisevän laaja asiantuntemus ei varmaankaan ollut tipahtanut näille herroille aivan tyhjästä, vaan sen takana täytyi olla hyvin pitkäaikaista tiedon keräyttämistä. Lukemattomat unohdetut arkkitehtisukupolvet olivat varmasti jo ennen Imhotepia tutkineet, kokeilleet, teoretisoineet, yrittäneet ja erehtyneet. Yksi jos toinenkin temppeliviritelmä on saattanut koitua uskaliaan arkkitehdin kohtaloksi tuona pimeänä aikana, jolloin planeettojen asento on merkinnyt enemmän kuin statiikan perusteet, mutta kaikki nämä uhraukset ovat hitaasti edistäneet ammattikunnan ymmärtämystä siitä, mikä on käytännöllistä, kestävää ja kaunista.

Vanhan viisauden mukaan maailman vanhin ammatti on prostituoitu. Ylevistä sanoistaan huolimatta jo Vitruvius tiesi, mitä yhteistä hänen omalla ammattikunnallaan oli antiikin Rooman fornicatrixien kanssa: homma helpottuu huomattavasti, jos pääsee valtaapitävien suosioon. Tämän saavuttaakseen alan miehen tai naisen on osattava myydä kykyjään käypään hintaan kovasti kilpailluilla markkinoilla. Joskus on myös suostuttava asiakkaan erikoisimpiinkin toivomuksiin, vaikka omat intohimot olisivat toisaalla.

Vakavampien teorioiden mukaan historian ensimmäinen ammatti olisi saattanut olla jonkinlainen parantaja, tai ehkä kätilö. Imhotepkin tunnettiin paremmin parantajana ja lääkärinä kuin arkkitehtonisista innovaatioistaan ("tehdäänpä tällä kertaa vielä isompi kivikasa"). Emme tiedä paljon kivikautisten luolien sisäilmaongelmista, mutta arkkitehtuurilla on kiistämättä vaikutusta ihmisten fyysiseen hyvinvointiin niin hyvässä kuin pahassakin. Kuten lääkäri, niin myös arkkitehti selvittää asiakkaansa vaivan ja määrittää siihen hoidon. Usein kuuri tehoaakin, tai odotettu lapsi saatetaan maailmaan terveenä; toisinaan taas joudutaan amputoimaan koko itäsiipi.

Jos ammatin määritelmänä pidetään erikoistumista johonkin muuhun kuin jokapäiväisen ruoan hankintaan, ehkä maailman vanhin ammatti saattaisi sittenkin olla arkkitehti. Kivien kasaaminen, laastin sekoittaminen ja alakattopiirustusten viimeistely aamuneljältä ovat kaikki pelkkiä sivujuonteita tämän monimuotoisen toimenkuvan marginaaleissa. Arkkitehdin todellinen osaaminen piilee monien tekijöiden yhteensaattamisessa: kauneuden synnyttämisessä, olennaisen säilyttämisessä, näkymättömän paljastamisessa, ihmisen ymmärtämisessä. Sekä muinaisten että nykyisten arkkitehtien tärkein ominaispiirre on nähdä se, mikä kaikki hänen ympäristössään on mahdollista. Ilman tätä kykyä emme tietäisi mitään pyramideista, Venetsiasta tai Mikontalosta.

Jaakko Muikku

© heikurainen.art

PAIKKAKOKEMUS SAMMONKADULLA

